

ÚOCHB AV
IOCB PRAGUE ČR

Ústav organické chemie a biochemie
Akademie věd České republiky, v. v. i.
Institute of Organic Chemistry and Biochemistry
of the Czech Academy of Sciences

Posudek oponenta diplomové práce

Nová potenciální antituberkulotika se strukturním motivem pyrimidinu

Autor práce: Bc. Ondřej Kovář
Vedoucí práce: Ing. Jan Bartáček, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá přípravou dosud nepopsaných derivátů 4,6-dichlorpyrimidinu a 2,4,6-trichlorpyrimidinu, které by mohly, dle předchozích výzkumů, vykazovat antimykobakteriální aktivitu. Jedná se o poměrně aktuální téma vzhledem ke vzniku nových kmenů *Mycobacterium tuberculosis* rezistentních vůči současným léčivům a zároveň k vysokému množství případů nákazy a úmrtí spojené s tuberkulózou, především v rozvojových zemích.

Práce je členěna klasicky do čtyř částí, a to úvod (29 stran), experimentální část (9 stran), výsledky a diskuze (11 stran) a závěr. Je doplněná o přílohy, které obsahují spektra pro charakterizaci všech připravených sloučenin (^1H , ^{13}C , IČ, HPLC).

Autor v úvodu představuje problematiku onemocnění tuberkulózou – přenos infekce, imunitní odezvu organismu, diagnostiku a především způsoby současné léčby. Tato část je následovaná poměrně podrobnou rešerší zabývající se antimykobakteriální aktivitou dosud popsanych derivátů pyrimidinu.

Experimentální část detailně popisuje postup přípravy jednotlivých sloučenin a jejich kompletní charakterizaci pomocí ^1H a ^{13}C NMR, IČ spekter, HPLC, HRMS a bodů tání.

V kapitole „Výsledky a diskuze“ je představen design nových potenciálních antituberkulotik. Podrobněji je pak diskutována syntéza látek a problematika vzniku regioizomerů, které od sebe byly odlišeny pomocí 1D NOESY.

Celkem bylo připraveno 12 látek, z toho 11 dosud nepopsaných finálních sloučenin, což předčilo vytyčené cíle. Je patrné, že autor odvedl velké množství práce v laboratoři, a to při syntéze, purifikaci i charakterizaci připravených sloučenin.

Biologická aktivita připravených sloučenin byla testována (ve spolupráci se Zdravotním ústavem v Ostravě) na 3 typech mykobakterií: *M. tuberculosis*, *M. avium*, *M. kansasii*. Většina připravených látek měla dobrou selektivitu a aktivitu pouze vůči netuberkulóznímu kmeni *M. kansasii*. Vůči ostatním kmenům byly neúčinné.

Diplomová práce je sepsána s minimem stylistických chyb nebo překlepů a poměrně srozumitelně a přehledně. Přesto musím podotknout, že pro větší přehlednost by bylo vhodné rozdělit „Úvod“ do 2 kapitol (Úvod a Teoretická část). V experimentální části byla také často za desetinnou čárkou mezera, případně nebylo číslo a jednotka odděleny pevnou mezerou, což znesnadňovalo orientaci v textu.

Práce uvádí celkem 38 referencí, což nepovažuji za úplně dostačující. V úvodní části by mohlo být, dle mého názoru, citováno více literárních zdrojů, např. práce:

Inoyama, D.; Paget, S. D.; Russo, R.; Kandasamy, S.; Kumar, P.; Singleton, E.; Occi, J.; Tuckman, M.; Zimmerman, M. D.; Ho, H. P.; Perryman, A. L.; Dartois, V.; Connell, N.; Freundlich, J. S. Novel Pyrimidines as Antitubercular Agents, *Antimicrob Agents Chemother.*, **2018**, *62* (3), 1–12.

Liu, P.; Yang, Y.; Tang, Y.; Yang, T.; Snag, Z.; Liu, Y.; Zhang, Z.; Luo, Y. Design and Synthesis of Novel Pyrimidine Derivatives as Potent Antitubercular Agents, *Eur. J. Med. Chem.*, **2019**, *163*, 169–182.

Citace nejsou rovněž uvedeny v jednotném stylu (např. vypisování celého jména vs. iniciály). Autor také využívá citační styl, který omezuje počet autorů na 8 osob. V případě většího počtu autorů jsou uvedeni pouze 3 a „et al.“, což nepovažuji za úplně vhodné vzhledem k možnému vynechání korespondující osoby.

K práci mám pár připomínek a otázek:

Z jakého důvodu si autor vybral zrovna tento netradiční citační styl, který je přinejmenším poměrně nepřehledný? Doporučila bych raději zvolit již zavedený styl některých z významných chemických časopisů (např. *Angewandte Chemie*, *Journal of the American Chemical Society*).

Proč byly pro přípravu zvoleny tyto konkrétní deriváty odvozené od 4,6-dichlorpyrimidinu a 2,4,6-trichlorpyrimidinu? Neuvažovali jste o zavedení fluoru do molekul pro zvýšení antimykobakteriální aktivity? Vzhledem k výsledkům v tabulkách 2, 3 a 9 v teoretické části práce i vzhledem k tomu, že více než 30 % v současnosti připravených biologicky aktivních látek obsahuje fluor, by mohla mít v tomto ohledu tato derivatizace pozitivní vliv.

V charakterizaci připravených sloučenin není uvedena elementární analýza. Byla tato charakterizační technika provedena? Vzhledem k následným biologickým testům bych její

využití očekávala s ohledem na možnou přítomnost zbytkových rozpouštědel, solí, případně silikagelu.

Závěrem lze konstatovat, že Bc. Ondřej Kovář splnil všechny body zadání diplomové práce. I přes výše uvedené připomínky považuji práci celkově za velmi zdařilou, **doporučuji** k obhajobě a hodnotím známkou **B**.

Ing. Gabriela Nováková, Ph.D.
Syntéza radioaktivně značených sloučenin
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v.v.i.

V Praze 27. 5. 2022